

Het gebed van Jona (Jona 2)

Vanavond wil ik graag met u stilstaan bij het gebed van Jona. Een bijzonder gebed, niet eens zozeer vanwege de inhoud van het gebed, maar vooral vanwege de plaats waar dit gebed werd uitgesproken. Jona bevindt zich namelijk in de ingewanden van een zeemonster. Een wonderlijk verhaal. En omdat het zo'n wonderlijk verhaal is, zijn er ook altijd Bijbeluitleggers geweest die de historiciteit van het verhaal in twijfel trokken. Mensen die de betrouwbaarheid van Jona's verhaal in twijfel trokken hebben meestal vooral moeite met de wonderlijke gebeurtenissen van het boek. Vooral de gebeurtenis van het zeemonster die Jona opslokt en later weer aan land spuugt en ook de gebeurtenis van de snelgroeïende wonderboom zijn voor velen aanleiding geweest om niet te geloven dat het verhaal van Jona echt gebeurd is. Wat ik persoonlijk bezwaarlijk vind aan deze opvatting is dat mensen dan zelf gaan bepalen wat wel en wat niet waar gebeurd is. Als ik het me kan voorstellen is het echt gebeurd, als ik het me niet kan voorstellen is het niet echt gebeurd. Ja, en als je zo met de bijbel omgaat dan kom je al heel gauw in de knoop met de sprekende slang in het paradijs, de sprekende ezel bij Bileam, een drijvende bijl bij Elisa, een maagdelijke geboorte, de wonderen van Jezus, Petrus die op het water liep en de opstanding uit de dood. En dan kunnen we nog wel even doorgaan. Anderen menen dat het verhaal van Jona een soort Oudtestamentische gelijkenis is, die ons dan iets moet leren over Gods geduld met mensen. Maar ook tegen deze opvatting zijn bezwaren. Jona is namelijk een historisch figuur. In II Koningen 14:25 wordt hij immers ook al genoemd als profeet die leefde ten tijde van Jerobeam II, een koning van de 10 stammen van Israël. En dan zijn er ook nog Bijbelverklaarders die het verhaal van Jona allegorisch uitleggen. In deze symbolische uitlegging staat Jona symbool voor Israël. Israël werd dan door God geroepen om te getuigen aan de heidenvolken, waarvoor Ninevé dan weer symbool staat. Doordat Israël weigert is zij in ballingschap gevoerd. Het gooien van Jona in de zee staat dan symbool voor de ballingschap, en het spugen van Jona aan land is dan de terugkeer uit de ballingschap. Nu is er best wat voor te zeggen dat de verhalen in de bijbel symbool staan voor latere gebeurtenissen, maar dat wil nog niet zeggen dat ze met dat doel zijn verzonnen. Jezus haalt later zelf het verhaal van Jona ook aan, als verwijzing naar zijn dood en opstanding. Zoals Jona drie dagen en drie nachten in het zeemonster was, zo zou hij drie dagen en nachten in het graf zijn voordat hij

opstond. Bovendien zegt Jezus in Matt. 12:41 dat de mannen van Ninevé in het oordeel zullen opstaan tegen zijn tijdgenoten, omdat de mannen van Ninevé zich wel bekeerd hebben op de prediking van Jona, en meer dan Jona is hier. Als het verhaal van Jona verzonnen zou zijn, dan zijn er ook geen mannen uit Ninevé die zullen opstaan in het eindgericht om de ongelovige Joden te veroordelen. Omdat Jezus het verhaal van Jona als historisch beschouwd, doen we er goed aan dat ook te doen. Nu is het nog helemaal niet zo gek om te geloven in het feit dat Jona werd opgeslokt door een vis. Alhoewel het waarschijnlijk niet om een walvis ging, dat staat ook niet in de tekst. De walvis heeft maar een klein keelgaatje. Maar een potvis is wel goed mogelijk. In 1758 (ongeveer 250 jaar geleden) is er een keer een man overboord geslagen in de Middellandse Zee. Ook hij werd door een potvis ingeslikt, maar dit zeemonster hebben ze toen doodgeschoten met een kanonskogel en toen dat monster door die kogel geraakt werd, spuugde hij de man weer uit. Ook in 1927 (ongeveer 80 jaar geleden) hebben vissers een keer een haai gevangen. Toen ze deze haai opensneden zat er een levende man in z'n maag. Hij was wel bewusteloos, maar toen ze een emmer water over z'n hoofd gooiden kwam hij weer bij. Natuurlijk blijft het wel een groot wonder dat die vis precies verscheen op het moment dat Jona overboord werd gegooid en dat hij Jona netjes weer aan land zette. Hij had hem ook midden op de zee kunnen uitspugen.

In de buik van dat zeemonster bad Jona tot God. Uiteraard heeft Jona dit gebed pas naderhand aan het papier kunnen toevertrouwen. Het eerste wat opvalt is dat hij God zijn dankbaarheid bewijst omdat God zijn noodkreet heeft gehoord. Jona had zichzelf al min of meer als dood beschouwd. 'Uit de schoot van het dodenrijk schreeuwde ik...'. De volgende verzen beschrijven dan wat Jona meemaakte. Zie u dat hij in vs. 3 zegt dat God hem in het water heeft geworpen. Hij zag dus duidelijk Gods hand in de gebeurtenissen, terwijl het de zeelieden waren die hem in het water wierpen. In vs. 4 vraagt Jona zich af of hij ooit nog de tempel zal aanschouwen. We hebben net al gezegd dat Jona profeteerde in het Noordenrijk. De tempel bevond zich in het Zuidelijke rijk, in Jeruzalem. Voor een trouw gebleven noord-Israëliet zal zo'n bezoek aan de tempel een geweldige geloofsversterking zijn geweest. Zo zonk Jona naar de zeebodem. In vs. 5 omschrijft hij zijn ervaring. 'wateren omringden mij, zij bedreigden mijn leven, de diepte omving, met zeewier was mijn hoofd omwonden....' Wat zal hij het benauwd gehad hebben. Maar toen kwam er redding. God trok hem uit de

groeve omhoog. Hij beschikte een vis. Daar kon hij weer enigszins ademhalen. Erg lekker zal het er wel niet geroken hebben trouwens, tussen dat maagzuur van dat monster. Maar na drie dagen zette de vis Jona en land en mocht hij weer in het land der levenden verkeren.

Toen kreeg hij opnieuw de opdracht naar Ninevé te gaan. Dit maal ging hij wel. En op zijn prediking bekeerde de stad zich, u kent de geschiedenis. En dan komen ook Jona's werkelijke motieven naar boven. Ook de reden van zijn vlucht. Hij had het wel gedacht. Hij durft het zelfs tegen God te zeggen: 'daarom heb ik het willen voorkomen door naar Tarsis te vluchten, want ik wist, dat Gij een genadig en barmhartig God zijt, lankmoedig en groot van goedertierenheid en berouw hebbende over het kwaad'. Onvoorstelbaar, dat Jona, die zojuist door God op bovennatuurlijke manier is gered en zodoende een tweede kans kreeg, de bevolking van Ninevé geen tweede kans gunde. En als aan het eind van het bijbelboek God Jona's wonderboom laat verdorren sputtert Jona opnieuw. Hij vind zich een eigen boompje belangrijk dan het leven van de inwoners van Ninevé en de 120.000 kinderen die er wonen. En dan maakt God Jona duidelijk dat Jona onterecht boos is. 'Jona, wat denk je, als jij dat boompje niet kan missen, denk je dan dat ik al die mensen kan missen'.

Velen vinden dat God in het Oude Testament altijd zo streng overkomt. Dat is niet zoals Jona hem kende. In zijn ogen is God barmhartig, geduldig, goedertieren. Hij tiert in goedheid! En dat blijkt ook uit zijn geduld met Ninevé. De stad krijgt zo'n 200 jaar uitstel, want uiteindelijk zal deze stad door de Babyloniërs toch nog vernietigd worden.

En dat is ook niet zoals wij onze God kennen. God is bewogen met mensen. Hij wil niets liever dan redding. Dat zien we in de geschiedenis van Jona, en we zien het nog scherper in Gods zoon. Wan onze Here Jezus is ook gekomen om het verlorene te zoeken en te redden. Daarmee liet Hij zien hoe Gods hart klopte voor verloren mensen. Zoals Jona drie dagen en nachten in de vis was, was Jezus drie dagen en nachten in het graf. Hij overwon de dood. En wie gelooft in Jezus' boodschap krijgt geen 200 jaar uitstel van straf, maar voor eeuwig afstel. Jezus heeft al onze zonden meegenomen naar het kruis. En namens die Jezus mogen wij straks naar God de Vader gaan. Een almachtige Vader. Als het moet stuurt hij vissen, wormen en gloeiende stormen om te tonen wie Hij is. Niets is Hem te gek. Bij die Vader mogen

we alles zeggen wat ons bezig houdt. Bij die God mogen we onze wensen, door gebed en smeking, met dankzegging bekendmaken.

Amen